

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Merimetsoja koskevat poikkeusluvut Itämeren alueella

Matti Osara ja Aili Jukarainen
Merimetsotyöryhmä 24.2.2016

Selvityksen aineisto

- Tammikuussa lähetettyyn kyselyyn vastasivat Ahvenanmaa, Ruotsi, Tanska, Puola, Liettua, Latvia ja Viro.
- Lisäksi poikkeuslupien määriä ja perusteita selvitettiin EU:n komissiolle raportoitujen tietojen perusteella. Saksan osalta aineisto perustui ainoastaan kyseiseen lähteeseen.

Poikkeuslupien tärkeimmät perusteet

- Valtaosa poikkeusluvista kaikissa selvityksen maissa on myönnetty kalavesille koituvan vakavan vahingon estämiseksi.
- Ahvenanmaalla, Ruotsissa ja Tanskassa perusteena on useimmiten ollut merellä tai järvillä tapahtuvalle ammattikalastukselle koituvan haitan ehkäisy.
- Puolassa, Liettuassa ja Latviassa luvat on tyypillisesti myönnetty kalanviljelylaitteille.

Edellytetty näyttö vakavasta vahingosta

- Ahvenanmaa, Liettua, Latvia ja Viro eivät ole edellyttäneet hakijalta erityistä näyttöä vakavasta vahingosta.
- Merimetsojen (runsas) esiintyminen kalanviljelyaltilloilla (Liettua, Latvia), kalojen kutualueilla (Viro) tai alueille, joilla harjoitetaan ammattikalastusta (Ahvenanmaa, Viro) on ollut riittävä peruste.
- Ruotsi ja Puola ovat edellyttäneet tapauskohtaista näyttöä. Vahingon dokumentoinnin puuttuessa lupa voidaan Ruotsissa myöntää myös EU:n ohjeistukseen tai riippumattoman asiantuntijan arvioon nojaten.

Poikkeuslupien määrällinen toteutuminen

	Lintuja ammuttu 2013 / 2014	Munia käsitelty 2013 / 2014
Ahvenanmaa	839 / 495	0 / 0 (ei pesi vuosittain)
Ruotsi	4556 / 4161	4589 / 0
Tanska	2252 / 3207	5982 / 11028
Liettua	3492 / 1654	9196 / 7317
Latvia	117 / 142	0 / 0
Viro	413 / 392	2341 / 5250

- Saksan ja Puolan luvat kattoivat useamman vuoden eikä vuosikohtaisten lupamäärien selvittäminen ollut mahdollista.

Vakavan vahingon määrittely

- Ruotsi on määritellyt vakavan vahingon seuraavasti:
”Vahinko, joka ylittää sen, jota voidaan pitää normaalina tai kohtuullisena sietää ja jonka voidaan katsoa sijoittuvan sen tason ulkopuolelle, jota yksityishenkilön tulee sietää”.
- Muut vastaajat viittasivat vakavan vahingon osalta yleisesti selvityksiin merimetson vaikutuksista kalastuselinkeinolle.

Toimenpiteiden tehokkuus

- Ahvenanmaan mukaan jahdin tulosten kvantitatiivinen mittaaminen on mahdotonta, mutta paikallisesti toistettu jahti saa merimetsot siirtymään uusille alueille.
- Ruotsin mukaan toimenpiteillä voi olla paikallisesti lyhytaikaisia ja positiivisia vaikutuksia, mutta useimmiten ne siirtävät ongelman uusille alueille.
- Tanskan mukaan toimenpiteiden onnistuminen vaihtelee riippuen eri tekijöistä, kuten toimenpiteeseen panostamisen intensiteetistä.

Toimenpiteiden tehokkuus

- Liettuassa munien jäähdyttäminen on todettu tehokkaaksi toimenpiteeksi.
- Virossa munien öljyamisellä on paikallisesti pysäytetty merimetsokannan kasvu lyhyellä aikavälillä ja estetty lintujen levittäytyminen uusille alueille.
- Puolan mukaan tehokkuuden taso vaihtelee menetelmän ja olosuhteiden mukaan. Yksittäin käytettynä menetelmät eivät ole olleet riittävän tehokkaita. Useamman menetelmän käyttö koordinoitusti johtaa yleensä parempiin tuloksiin.

Kannanhoito- ja toimenpidesuunnitelmat

- Kaikilla selvityksen mailla, Latviaa lukuun ottamatta, sekä Ahvenanmaalla on toimenpide- tai kannanhoitosuunnitelma, jossa määritellään toimenpiteet, joilla merimetson aiheuttamia haittoja pyritään ehkäisemään.
- Tavoiteltavaa kannan tasoa ei ole missään Itämeren maassa tiettävästi määritelty.

Maiden välisen yhteistyön tarpeet

- Yhteistyötä Itämeren maiden välillä pidettiin toivottavana kaikkien maiden vastauksissa.
- Ehdotetut yhteistyömuodot vaihtelivat maiden välisestä tietojen vaihdosta koordinoituihin kannanhoidollisiin toimenpiteisiin.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!

Lisätietoja: ailli.jukarainen@ymparisto.fi